

Petra Soukupová

Hubert

Nem rossz az étterem. Nincs ugyan fogpiszkáló az asztalon, ami Radkát mindig bosszantja – nem ehét marhahúst, ami a kedvence, mert a gondolat is elviselhetetlen számára, hogy szól a pincérnek, kérhetne-e fogpiszkálót, és az elképzeleti, hogy van valami a fogai között. De egyébként szép itt, a világítás pont jó, nincsenek fénycsövek, nem látszanak a szeme alatti ráncok, de az látszik, amit eszik az ember; nemrég Lucka meghívta vacsorázni egy fénykerülőknak való étterembe, a hús feketének tűnt a tányéron, és azon próbálkozása, hogy kiválogassa a salátából a paradicsomot, amit nem eszik, hiábavalónak bizonyult. A saláta egyszerűen sötétebb és világosabb darabokból állt. Amikor pedig ezt megmondta Luckának, a lány olyan arcot vágott, amely azt sugallta, hogy ő öreg, ódivatú és nem ért semmit. Természetesen öreg és ódivatú, de az étkezéshez akkor is kell a fény. Ami itt van. És a zene ugyan a rádióból szól, de valóban halkán, úgyhogy rendben van, a szalvéták tiszták és szövetből vannak, az asztalon pedig egy összességében ízléses, habár művirág csokor.

Ül és nézegeti a többi vendéget. Egy család, két majdnem felnőtt gyerekkel már eszik, csendben és gyorsan, két szőke lány hosszú körmökkel és szinte egyforma ruhában, mindketten dohányoznak, mindketten magas sarkút viselnek, mindketten fehérbort isznak, mindketten kitették az asztalra egyforma telefonjukat. Radkának időnként az az érzése, hogy minden fiatal lány egyforma szeretne lenni. De hogy miért, tényleg nem érti. Különösen, hogy most már abszolút mindent megszerezhet magának az ember, már nem kell megtanulnia varrni, hogy jól nézzen ki.

Jön a pincér, kínálja neki az étlapot, de ő vár, egyelőre nem választ, udvariasság lenne, egyébként ő jött hamarabb, mint ahogy megbeszélték. Mindig igyekszik kicsit hamarabb érkezni a találkozó helyszínére, minden találkozóra, nemcsak ezére, már csak azért is, hogy ne tegye ki magát a másik tekintetének, aki azonnal az ajtónál észreveszi és aztán figyeli őt, kimelegedve, kapkodva, így ő van fölényben, már kifújta magát. De azért is jár időben, hogy megnézzé magának a helyet, és hogy tudja, mire számíthat, a fogpiszkálók, szalvéták és sótartók miatt.

Most rendel, kizárólag italt és egyelőre csak alkoholmenteset, szénsavmentes vizet, a szénsavtól bőfögne. A pincér távozik, ő előveszi a mobilt a táskájából és az asztalra teszi, megszokás azokból az időkből, amikor még aggódott Lucie-ért, amikor állandóan a telefonon lógott, hogy ha a kislányával történne valami, bármikor készenlétben legyen, pedig Luckával nem történt semmi, soha, vagy neki nem kötötte az orrára. A telefon mégis mindig az asztalon fekszik, de most már csak mint egy csendes társ, s ugyanúgy, mint korábban sem soha, most sem csörren meg hirtelen, egy perc alatt teljesen el is felejt.

És már itt is van. Állítólag Hubertnek hívják. Miért ez a furcsa név? Generációról generációra öröklődik a családjukban? Vagy valami különcök voltak a szülei? Legalább van miről beszélniük, mert azt, hogy miért hívják Hubertnek,

nem mondta el neki Nadá, találkozót beszél meg neki egy régi jó barátjával, és nem tudja, miért hívják Hubertnek. Jellemző Nadára, az ilyen dolgok elkerülik a figyelmét. Azt bezzeg biztosan tudja, milyen fogkrémet használ. És egy cseppet sem úgy néz ki, mint egy Hubert. Egy Hubert csak idősebb zongoravirtuóz lehet, a nyakában sállal vagy szorosra kötött nyakkendővel, hosszú hajú vagy nagy bajuszos. Nem olyan, mint ez az úr, sovány, magas, inas, nyilván még mindig sportol, farmerban és ingben, amelyet be sem tűrt a nadrágjába. Intetet neki, hogy ő az, holott biztosan a férfi is megkapta az ő részletes leírását; vajon mit mondhatott róla Nadá? Vörös haj, szeplős arc, vastag keretes szemüveg? Nem, ezt talán nem, inkább – biztosan fekete ruha lesz rajta színes harisnyával, a nyakában pedig valamilyen feltűnő ékszer, ez mindig is irritálta Nadát. Csakhogy Nadá könnyen beszél, olyanok a lábai, mintha még mindig harmincéves lenne. De az ő lábai vékonyak, minél idősebb, annál jobban nő ez az aránytalanság, fekete harisnyában úgy néz ki, mint egy furcsa rajzfilmfigura, nem kövér, de teste az ő lábán pókszerűnek tűnik. Egy test vékony lábacskákon.

Hubert leül hozzá, elnézést kér a késésért, pedig nem is késett, ő jött hamarabb, a férfi teljesen pontosan, és már itt is van a pincér, még egy jó pont az étteremnek, melyet valószínűleg szintén Nadá választott, egy pontosan az ő ízlésének megfelelő étterem, kicsit unalmas, de lényegében minden rendben. Bort rendelnek, Hubert úgy viselkedik, mint aki ért a borokhoz. Ezt nem kezdi valami jól, ha Radka valamit utált, hát vacsorázni járni Ludvíkkal – nem mintha gyakran történt volna, születésnapok, Lucka iskolai sikerei, különleges alkalmak –, jó nevű éttermekbe, ahol Ludvík megmutathatta, hogy telik rá. A pincérek előtt pedig mindig úgy viselkedett, mint aki micsoda magas szinten áll, kiváló ízlésű és mindenben szakértő, és különböző borokról érdeklődött, pedig ha Radka bekötötte volna a szemét, és azt mondja neki, merlot-t iszik, megitta volna a kartondobozos bort is, és maximum annyit mond, hogy nem az igazi. De Hubert kicsit kedvesebb, nem alacsonyítja le a pincért, partnerként viselkedik vele, ahogy mosolyog rá, talán elmegy.

A pincér távozik, és Hubert beszélni kezd, nem szeretne túl tolamakodó lenni, Nadá természetesen mondott neki valamit, nem szeretné, ha Radka bármit kötelezőnek venne, végül is ők csak két ember, akik eljöttek beszélgetni. És folytatja, bla-bla-bla, hogy hiszen mindketten tisztában vannak vele, ők két idősebb ember, akinek nincs senkije, de nem annyira idősek, hogy feltűnés nélkül egyedül maradhatnának, az ő felesége már régen meghalt, rákban, két gyereke van, idősebbek, mint a nő Luckája. Radka későn szült, Ludvík nem sietett sehova, egyébként ő sem, és jó volt ez így, aztán otthon maradt Luckával, azok nem voltak rossz idők, csak hiányoztak neki az emberek. Valamikor Lucka tizedik születésnapja körül örömmel visszament dolgozni, hogy aztán újra hazatérjen, amikor Lucka tizenöt évesen elkezdett megbolondulni, és akkor ott volt, csak Luckának és Ludvíknak, vacsorát főzött és mosott és vasalt és takarított, csinos kis lakás, tévé előtt töltött esték, Ludvík karrierje és Ludvík szeretője és Ludvík távozása és Lucka gyűlölködése – ez a te hibád, mami, nézz csak magadra, melegítőben ülsz otthon, és semmi sem érdekel, csak a rohadt takarítás, hát ne csodálkozz. De ő nem haragudott Luckára, fájt neki, szegény lánynak, apuci kislányának. És két év múlva, amikor minden lenyugodott, Luckát is beleértve, akkor bocsánatot kért tőle a viselkedéséért, mostanra pedig szinte visszatért a

kapcsolatuk a régi kerékvágásba, amilyen azelőtt volt, hogy Lucka a pubertáskorba lépett és örült módjára kezdett viselkedni. Természetesen már soha nem lehet minden a régi, a repedések megmaradnak, még ha kisebbek is lettek, és Lucka már egész kedves lány. Ludvíkkal pedig ő, Radka, teljesen jól kijön, csak élvezze a férfi horkolását, meg hogy olyan hihetetlenül és felfoghatatlanul hosszú időt képes a zuhany alatt tölteni, az a másik nő, a fiatalabb, butuska lány; öreg kutya már nem tanul új trükköt. Bár Ludvík akkor elkezdett edzeni, és a nő nyilván vett neki néhány új ruhát, de aztán abbahagyta az edzést, és az ingét megint a nadrágjába tűrve hordja, és ha az anyósülésen ül, biztosan neki is szörnyű idegesítően belebeszél, hogy vezessen.

Radka pedig visszament dolgozni és új szemüveget vett magának, olyat, amilyen neki tetszik, és nem kellett a kiválasztásánál Ludvíkra néznie, ahogy fintorog, ha véletlenül olyat választ, amely nem teljesen jelentéktelen. És átrendezte a lakást, és természetesen az első évben azt mondta: akkor most már egyedül halok meg, és igyekezett racionálisan megmagyarázni magának, hogy már előtte is egyedül volt, hogy Ludvík nem is élte vele az életét, hanem egyszerűen csak voltak pillanatok, percek, amikor együtt voltak, és amikor jónak, vagy legalábbis semlegesnek tűnt a kettejük dolga. Például a bútorok összeállításánál. Ludvík kellőképpen ügyes volt, ő pedig kiismerte magát az absztrakt irkafikának tűnő utasítások és ábrák útvesztőjében.

Hozzák a bort, Hubert megkóstolja, ő nem szeretné megkóstolni, ezeket a szertartásokat utálja, a bor kóstolása számára mindig kínos, a bor rendben van, a pincér mindkettejüknek tölt, és Radka csak most fogja fel, hogy vöröset rendeltek, ő Hubertre bízta a választást, és a vörösbor szörnyen elszínezi az ajkait és a fogait, ezt nem szereti. De most már mit tehet? Semmit. Belekortyol, egyszerűen csak bor. Ő jobban szereti a sört, de hát megihat egy ilyen valamin, ami talán randi, három tizenkettest? Egyébként, ha a barátnőivel ülnek be valahova, akkor is furcsán veszi ki magát, ha sört szeretne inni, mintha kétszer két deci fehérbor azt jelentené, hogy az ember lánya művelt és eljutott valamilyen szintre, és az a nő, aki sört iszik, valahogy furcsa, talán valamilyen alacsonyabb társadalmi rétegből származik. Vagy művész, ami rá nem igaz. De a barátnői ismerik, már régen megszokták, Hubert viszont nem ismeri, úgyhogy inkább csak szépen lassan. Ugyanúgy nem eszik ma semmi hagymásat vagy fokhagymásat, pedig mindkettőt szereti. Csirkét eszik szárított paradicsommal, olívíval és héjában sült burgonyával. Hubert halat eszik. Zöldséggel. Talán nem eszik köretet, hogy ne hízson el, ezzel minek törődik még az ő korukban?

Miután a pincér elmegy, Hubert folytatja, ugyan udvariasan rákérdez a hobbijaira, de Nadá már úgyis biztos mindent elmondott a férfinak, hogy Radka milyen munkából él, hogy színházi előadásokat tanít be szellemi fogyatékosoknak és hogy milyen rendezvényeket szervez, na igen, kész szent. De ő nem egy Teréz anya, magáért csinálja, a legkellemesebb érzés megtapasztalni, hogy szeretik, és hogy milyen tiszták és romlatlanok. Ha feldühítik őket, egyenesen megmondják; milyen egyszerű és világos szót érteni velük. Mekkora különbség ahhoz képest, amikor az egészségügyi minisztériumban dolgozott, normális emberekkel. Háhá, állítólag normálisakkal.

Így hát azt mondja, kicsit sportol, munkába is biciklivel jár, ez kellene hogy tetszen Hubertnek. És talán tetszik is neki, azonnal lelkesen beszélni kezd

arról, mit sportol ő, nyáron túrázik, télen a sífutás, a köztes időben pedig természetesen az erősítés tölti ki az idejét. És máris mondja, elmehetnénk mondjuk hétvégén együtt valahova, odavonatozunk, aztán sétálunk és este vissza a városba, de Radka számára ez kicsit gyorsnak tűnik, azonnal vele tölteni egy egész napot, pedig nem sok energiájába telne, a férfi ugyanis tényleg nagyon sokat beszél, még csak nem is vár tőle semmi reakciót, hogy csillog a szeme, ahogy meséli, hogy múlt héten Kokořinsko térségben járt, most, február végén nem volt sok ember. Na, ez nem csoda, jut Radka eszébe, ilyenkor a tél és tavasz közti időben, amikor épp csak ébredezni kezd a természet, februárban a természetbe utazni furcsa, depresszív, és nedves lesz a lába, nem? De nem mondja ki, nem szeretné megzavarni a férfit, az úgy magyarázza neki az útvonalat, mintha Radka minden kis utacskát ismerne ott, mintha a világ nyolcadik csodája lenne, nem pedig egy vár, néhány szikla és erdő. Ez egyszerűen borzalom, ha egy férfi sokat beszél, egyébként Ludvík is ebben szenvedett, milyen lelkesen volt képes mesélni valami történelmi regényről, az egyiptomi piramisokról vagy miről, dögunalom, ez a ritka közös pillanatai közé tartozott Luckával, még őt, apuci kis kedvencét sem szórakoztatta.

Ő sem beszél itt állandóan a gyerekekről, hogy mi új sikerült nekik és milyen jól viselkedtek, nem mesél Zuzankáról, milyen szépen játszotta Júliát, milyen tökéletesen hibátlanul megjegyezte a szöveget és milyen érzéke van a színjátszáshoz, hogy felfogja és érti, amit mond, és mindezt úgy, hogy Zuzanka fél évvel ezelőtt még csak ült a sarokban és bólogatott, és semmi sem érdekelte. Csakhogy minek mesélje el ezt, mindenkinek más az érdeklődési köre, mások az érzései, és ilyesmit nem is lehet csak úgy átragasztani másra, de ezt a férfiak egyszerűen nem fogják fel, azt hiszik, ha őket érdekli valami, az majd az egész világot érdekli. De ő most unatkozik. Felhörpinti a bort, Hubert tölt neki és magának is – és az üveg már ki is ürült; odanézzenek, milyen jól elbeszélgettünk, legalábbis egyikünk, de Radka csak hallgat tovább, Hubert pedig tovább beszél, most a gyerekeinél tart, mindkét fiú mérnök. És az ön lánya, a kis hölgy? Radka tehát válaszol: a kis hölgy nem fejezte be a fordítói képzést és most különböző tejtermékek összetevőit fordítja, bosszantja, de úgy viselkedik, mintha minden rendben lenne. Kit érdekel, Luckának volt tehetsége a francia nyelvhez, most pedig csak az érdekli, milyenre lakkozza a körmét munkába menet, mintha valami buta liba lenne.

Kihozzák az ételt, Hubert rendel még egy üveggel, enni kezdenek, és Hubert tovább beszél, teli szájjal is, ezt még Ludvík sem csinálta, nem tehet róla, figyel a férfi szájában a hal- és zöldségdarabokat, egyáltalán nem hallgatja, ez annyira undorító. Radka egyszeriben rádöbben, hogy egy pillanatot sem szeretne már itt tölteni, miért hagyta, hogy Nadá kényszerítse, tudod, Radka, nem leszel ám örökre egyedül, nem vagy olyan öreg, hogy ne randizhatnál. És egyáltalán, hiszen nem kell hogy legyen belőle valami, egyszerűen csak ki-mozdulsz egy pasival, és nem folyton csak a csajokkal vagy Luckával, kell egy kis változatosság, kellemes lesz, jól érzed majd magad, hiszen azon a hülye Ludván kívül egy pasihoz sem szóltál évek óta, ő meg nem volt valami szórakoztató, meglátod, Hubert nem lesz semmi jónak az elrontója. Ez volna az a hű, de jó? Hallgatni, ahogy egy fickó teli szájjal arról beszél, hogy Norvégiában volt halászni és hogy mit fogott, lazacot és tőkehalat, és melyik hal mekkora

volt és hogy készítették el, és hogy aztán megették. Talán megöli Nadát és vacsora után azonnal távozik, kávét sem iszik, de tennie kell valamit most azonnal, ezért felemelkedik és megragadja a táskáját – elnézést, ki kell mennem, Hubertet természetesen nem zavarja, Radka távozás közben még észreveszi, hogy legalább végre elhallgatott.

Kimegy a mosdóba, egész rendben van, nem rossz, szappan is van és kézszárításra papírtörölő, nem az a szörnyű szárító, amit sohasem értett – öt percig állni és forró levegőt fúvatni a kezére, ekkora hülyeséget! De pisilnie nem kell, csak megmossa a kezét és álldogál a tükör előtt. Kicsit elszíneződött az ajka a bortól, kiölti magára a nyelvét, sötétvörös, persze a fogai is. Kotorászni kezd a táskájában, megmosná a fogát, de közben észébe jut, hogy a fogkefe nincs a táskájában, állandóan magával hordta, de egy hete kiszóródott a rágó a táskájában, és amikor kitisztította, kivette a fogkefét, mert úgy ítélte meg, hogy fölösleges, mert igazából már úgyszem jár sehova, hogy már szörnyen rég nem használta azt a fogkefét, ez van, ha az ember megváltoztat valamit, aminek a hatékonyságáról már meggyőződött, csak azért, mert az utóbbi időben egyáltalán nem használta. Gúnyosan rámosolyog magára a tükörben, erre kellene Ludvának emlékeznie, hirtelen elfogja a férfi iránt a vágy, de nem személy szerint iránta, hanem az iránt a kényelem iránt, már ismerték egymást, elfogadták és elviselték egymás minden rossz szokását, ő már nem akar tovább keresni valakit, újra összeszokni valakivel és összeszervezni a közös életet, hiszen ő nem egy boldogtalan elhagyott feleség, neki minden megfelel így, már nem akar főzni senkinek, csak magának, ha van kedve. És ha nincs, akkor csak kenyeret eszik, neki erre nincs szüksége, nem szeretne itt lenni, haza szeretne menni, csokit enni és megnézni valamilyen éjszakai nyomozós sorozatot a tévében. És a WC-nek van ablaka, a táskája nála van, kinyitja az ablakot, odakint már sötét van. Kimászik az ablakon; végül addig sem jutott, hogy megkérdezze, miért hívják Hubertnek, na igen, ha folyton csak ő beszélt. A szoknyája beakad az ablakba, de kiszabadítja és leugrik a földre, rendbe hozza magát és körülnéz – a szemközti falnál ott áll a pincér, dohányzik és őt figyeli. Radka nevetni kezd, ahogy elképzeli, hogy mondja el Nadának, egyáltalán nem tudja türtőztetni magát, úgy nevet, mint egy bolond, a pincér pedig mosolyog rá, inkább megértően, úgy tűnik neki, de neki ez is teljesen mindegy, el kell mennie mellette, és mikor odaér hozzá, rádöbben, hogy az asztalon hagyta a telefont, és abbahagyja a nevetést.

– Történt valami, hölgyem? – ijed meg a pincér, és ő elmondja neki, a mobilom az asztalon maradt. A pincér pedig elnyomja a cigarettát, és azt mondja, majd én idehozom önnek.

Négy hónap múlva pedig Radka bemutatja őt Luckának, és Lucka azt mondja neki utána, mami, te tiszta hülye vagy, hiszen a fiad lehetne. Na és akkor mi van, mondja Radka, és tényleg így is gondolja.

J. Hahn Zsuzsanna fordítása